

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 27 och 49 § i lagen om främjande av integration

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 27 och 49 § i lagen om främjande av integration (RP 79/2020 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Anna Bruun, arbets- och näringsministeriet
- konsultativ tjänsteman Annika Parsons, social- och hälsovårdsministeriet
- resultatenhetschef Olli Snellman, Migrationsverket
- specialsakkunnig Aila Puustinen-Korhonen, Finlands Kommunförbund.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- finansministeriet
- Diskrimineringsombudsmannens byrå.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om främjande av integration ändras så att ett barn eller en ung person utan vårdnadshavare som har beviljats uppehållstillstånd efter att som minderårig ha ansökt om internationellt skydd i Finland eller som har tagits till Finland inom en flyktingkvot, kan omfattas av stödåtgärder tills han eller hon fyller 25 år i stället för nuvarande 21 år.

I propositionen föreslås det dessutom att lagen om främjande av integration ändras så att kommunen ersätts för de kostnader som kommunen orsakas av placeringen av en minderårig utan vårdnadshavare i ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet och för familjevård, stödtjänster för boende och andra åtgärder som kan jämföras med barnskyddstjänster till dess att den unga personen fyller 25 år. Den nuvarande åldersgränsen är 21 år.

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt, dock tidigast när fjärde tilläggsbudgeten för år 2020 har godkänts och fastställts.

Betänkande FvUB 11/2020 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Regeringen föreslår att lagen om främjande av integration (1386/2010, nedan integrationslagen) ändras så att ett barn eller en ung person utan vårdnadshavare som har beviljats uppehållstillstånd efter att som minderårig ha ansökt om internationellt skydd i Finland eller som har tagits till Finland inom en flyktingkvot, kan omfattas av stödåtgärder enligt integrationslagen tills han eller hon fyller 25 år i stället för nuvarande 21 år. Dessutom föreslås det att kommunen ersätts för de kostnader som kommunen orsakas av åtgärderna till dess att den unga personen fyller 25 år. Också den åldersgränsen är i dag 21 år.

Propositionen grundar sig på en ändring av barnskyddslagen (417/2007) som trädde i kraft den 1 januari 2020. Genom ändringen höjdes den övre åldersgränsen för eftervården inom barnskyddet till 25 år. Syftet med den föreslagna ändringen av integrationslagen är att försätta unga personer som befinner sig i sinsemellan liknande situationer men omfattas av olika lagars tillämpningsområde i en likvärdig ställning med avseende på åldern.

Förvaltningsutskottet anser att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Syftet med åtgärderna i integrationslagen är att hjälpa unga personer att utveckla tillräckliga färdigheter för att de ska kunna börja ett självständigt liv. Med hjälp av ett starkt sektorsövergripande stöd kan man minska utslagning och mänskligt lidande och den säkerhetsrisk som dessa orsakar samt de allt större ekonomiska kostnaderna.

Som regeringen konstaterar i propositionen garanterar 27 § i integrationslagen inte den unga personen i fråga någon subjektiv rätt till stöd. En ung person kan omfattas av stödåtgärder tills han eller hon når den övre åldersgränsen för stödet eller tills han eller hon har en vårdnadshavare i Finland. En förutsättning för stödet är att kommunen bedömt att den unga är i behov av stöd.

I integrationslagen föreskrivs det inte i detalj om stödåtgärdernas innehåll. Stödtjänsterna enligt integrationslagen planeras utifrån en bedömning av servicebehovet så att de stöder integrationen och självständighetsprocessen. Enligt en utredning kan tjänsterna innehålla exempelvis social handledning eller handledning som ges av en stödperson i olika livssituationer i anslutning till studier och arbete, förmåga att hantera vardagen, välmående och hälsa, sociala nätverk och fritid, stödjande av integration och stöd för boende.

Det finns inga bestämmelser om förmåner inom den "eftervård" som avses i integrationslagen. Det beviljas till exempel inte något stöd för självständighetsprocessen med stöd av integrationslagen. Utkomststödet är ett ekonomiskt sistahandsstöd. Bestämmelser om stödet finns i lagen om utkomststöd (1412/1997). Det grundläggande utkomststödet är inte en del av tjänsterna enligt integrationslagen och påverkas inte av om man får tjänster enligt den lagen. Beslut om grundläggande utkomststöd fattas av FPA.

Kommunerna kan bevilja kompletterande utkomststöd för utgifter som beror på särskilda behov eller omständigheter. Om kommunerna beviljar kompletterande utkomststöd till en minderårig invandrare som anlänt utan vårdnadshavare, får kommunen ersättning för kostnaderna för detta.

Betänkande FvUB 11/2020 rd

Förvaltningsutskottet fäster uppmärksamhet vid terminologin i lagförslaget 49 §, som också ingår i den gällande paragrafen. Det framgick under utfrågningen att uttrycket åtgärder som kan jämföras med barnskyddstjänster skapar förvirring vid verkställigheten och står i strid med syftet med barnskyddslagen. Utskottet konstaterar att främjandet av integration inte skapar vare sig en grund för eller ett behov av barnskyddstjänster. Behovet av barnskyddstjänster bedöms enbart utifrån barnskyddslagen.

Med hänvisningen till andra åtgärder som kan jämföras med barnskyddstjänster i 49 § 1 mom. 1 punkten i integrationslagen avses enligt propositionen om integrationslagen (RP 185/2010 rd) särskilt stöd inom exempelvis hälso- och sjukvården, dagvården, undervisningen och ungdomsarbetet när barnet inte är klient hos barnskyddet, men på grund av omständigheter i anslutning till flyktingskapet uppenbart skulle vara i behov av åtgärderna eller tjänsterna i fråga. Utifrån den utredning som fås i frågan är det dock skäl att precisera ordalydelsen i bestämmelsen för att undvika oklarheter i tolkningen. Utskottet hänvisar till det som sägs i detaljmotiveringen.

De sakkunniga fäste också utskottets uppmärksamhet vid 26 § i integrationslagen, som inte ingår i propositionen. I paragrafen ges det exempel på vilka åtgärder och tjänster som stöder och främjar integration som kan ordnas. I paragrafens 2 punkt finns det en hänvisning till åtgärder och tjänster inom barnskyddets eftervård som på motsvarande sätt skapar oklarheter vid tolkningen. Även i samband med den här bestämmelsen är det befogat att nämna att behovet av barnskyddstjänster bedöms uteslutande på basis av barnskyddslagen. Utskottet anser att det på grund av sammanhanget är motiverat att avskaffa oklarheten i fråga om tolkningen också till dessa delar och hänvisar till det som sägs i detaljmotiveringen.

Just nu bereds en redogörelse om integrationen som kommer att lämnas till riksdagen före slutet av 2020. Enligt uppgift till förvaltningsutskottet är det meningen att i redogörelsen bland annat göra en samlad bedömning av integrationstjänsterna. Riksdagen har förutsatt att regeringen omarbetar integrationslagen och vid behov övrig lagstiftning utifrån riksdagsbehandlingen av redogörelsen (RSk 35/2018 rd). Den ändring som nu föreslås kunde ha passat bra i det sammanhanget. Men förvaltningsutskottet tillstyrker justeringen av åldersgränsen och ser det som viktigt att kommunerna ersätts för de kostnader som åtgärderna orsakar.

DETALJMOTIVERING

26 §. Övriga åtgärder och tjänster som stöder och främjar integration. (Ny) Enligt den gällande paragrafen kan som åtgärder och tjänster som främjar och stöder integration ordnas till exempel åtgärder och tjänster inom barnskyddets eftervård för minderåriga invandrare som anlänt utan vårdnadshavare och fått uppehållstillstånd (2 punkten).

Utskottet fäster i sina överväganden uppmärksamhet vid att terminologin i integrationslagen hänvisar till barnskyddet, vilket har lett till tolkningssvårigheter vid verkställigheten. I den proposition som gäller integrationslagen (RP 185/2010 rd) sägs det att förteckningen i lagens 26 § inte är avsedd att vara uttömmande, utan ska ses som en anvisning om frågor som bör beaktas när såväl program för integrationsfrämjande som integrationsplaner utarbetas och genomförs. Enligt de uppgifter utskottet fått måste 2 punkten således strykas.

Betänkande FvUB 11/2020 rd

För att förtydliga begreppen föreslår utskottet att 2 punkten upphävs. Bestämmelsen i 27 § i integrationslagen möjliggör att barn och unga som vistas i landet utan vårdnadshavare i enlighet med förslaget kan omfattas av stödåtgärderna tills de fyller 25 år.

49§. Ersättning för specialkostnader. Utskottet hänvisar till sina överväganden och föreslår att *1 mom.* 1 punkten preciseras så att uttrycket åtgärder som kan jämföras med barnskyddstjänster ändras till "socialvårdstjänster och andra stödtjänster".

Syftet med den nya formuleringen är att klarlägga att stödåtgärderna enligt integrationslagen är verksamhet som är separat från eftervården enligt barnskyddslagen. Närmare anvisningar om tolkningen kan ges i en anvisning om ersättning för specialkostnader.

Lagrubriken. På grund av den ändring som utskottet föreslår i 26 §, som inte ingår i regeringens proposition, måste också lagens rubrik ändras.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 79/2020 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av ~~27 och 49 §~~ i lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om främjande av integration (1386/2010) 26 § 2 punkten och ändras 27 § och 49 § 1 mom. som följer:

27 §

Stöd för barn och unga personer som bor i landet utan vårdnadshavare

Omvårdnad, omsorg och fostran för ett barn eller en ung person utan vårdnadshavare som har beviljats uppehållstillstånd efter att som minderårig ha ansökt om internationellt skydd i Finland eller som har tagits till Finland inom en flyktingkvot enligt 90 § i utlänningslagen ordnas i familjegrupphem eller med hjälp av stödd familjeplacering eller på något annat ändamålsenligt sätt.

Ett barn eller en ung person som avses i 1 mom. kan omfattas av stödåtgärder tills han eller hon fyller 25 år eller tills han eller hon har en vårdnadshavare i Finland.

Betänkande FvUB 11/2020 rd

49 §

Ersättning för specialkostnader

Kommunen ersätts i fråga om de personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. för

1) kostnader som kommunen orsakas av placeringen av en minderårig utan vårdnadshavare i ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet enligt 28 § och för familjevård, stödtjänster för boende, **socialvårdstjänster och andra stödtjänster** till dess att den unga personen fyller 25 år,

2) betydande kostnader som kommunen orsakas av att ordna långvarig social- och hälsovård på grund av skada eller sjukdom, om personen har varit i behov av omsorg eller vård när han eller hon anlände till Finland,

3) av särskilda skäl för övriga kostnader som kommunen orsakats.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 12.6.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Riikka Purra saf
medlem Tiina Elo gröna
medlem Jussi Halla-aho saf
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Hanna Holopainen gröna
medlem Anna-Kaisa Ikonen saml
medlem Aki Lindén sd
medlem Mauri Peltokangas saf
medlem Juha Pylväs cent
medlem Matti Semi vänst
medlem Heidi Viljanen sd
ersättare Pekka Aittakumpu cent
ersättare Seppo Eskelinen sd
ersättare Mari Rantanen saf.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.

Betänkande FvUB 11/2020 rd
Reservation

RESERVATION

Motivering

Regeringen föreslår att lagen om främjande av integration ändras så att ett barn eller en ung person utan vårdnadshavare som har beviljats uppehållstillstånd efter att som minderårig ha ansökt om internationellt skydd i Finland eller som har tagits till Finland inom en flyktingkvot, kan omfattas av stödåtgärder tills han eller hon fyller 25 år i stället för nuvarande 21 år. För att kommunerna inte ska orsakas merkostnader för att den övre åldersgränsen för eftervård enligt integrationslagen höjs, föreslås det dessutom att integrationslagen ändras så att kommunen ersätts för kostnader som kommunen orsakas av placeringen av en minderårig utan vårdnadshavare i ett familjegrupp hem eller någon annan bostadsenhet och för familjevård, stödtjänster för boende och andra åtgärder som kan jämföras med barnskyddstjänster till dess att den unga personen fyller 25 år.

Sannfinländarnas utskottsgrupp påminner om att det var meningen att regeringen under undantagsförhållandena bara skulle förelägga riksdagen sådana nödvändiga propositioner som hänförs till coronan. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 27 och 49 § i lagen om främjande av integration har emellertid ingen anknytning till coronan, och propositionen är inte heller i övrigt nödvändig eller ens behövlig. Sannfinländarnas utskottsgrupp ser inte heller något behov av de ändringar av teknisk natur som utskottet gör i sitt betänkande.

Som en följd av den lagändring som föreslås i propositionen stiger de kostnader för eftervård som staten ersätter. Den uppskattade kostnaden för ändringen är 2,6 miljoner euro år 2021 och 5 miljoner euro åren 2022—2024. Sannfinländarnas utskottsgrupp påpekar att utsikterna för Finlands ekonomi har försämrats snabbt på grund av coronapandemin. Coronaviruset och bekämpningen av det orsakar staten en förlust av skatteinkomster i miljardklassen och medför å andra sidan en massiv kostnadsökning. I det rådande krisläget måste man kunna prioritera statens utgifter. Ekonomiska resurser bör frigöras så att man kan sörja för Finland och finländarna. Samtidigt bör man skära ned på sekundära och mindre viktiga objekt, såsom sådan invandring som är ekonomiskt skadlig för Finland. Höjningen av den övre åldersgränsen för eftervård enligt integrationslagen är ett exempel på ett sådant skadligt invandrapolitiskt projekt som man senast nu i den rådande kris-situationen borde kunna avstå från.

Med eftervård avses ett övergripande stöd som erbjuds unga personer. Syftet med eftervården är att hjälpa unga personer att utveckla tillräckliga färdigheter för att de ska kunna börja ett självständigt liv. Med stöd av integrationslagen kan kommunerna tillhandahålla unga personer som vistas i Finland utan vårdnadshavare och som kommit hit som asylsökande åtgärder och tjänster inom barnskyddets eftervård när personerna når myndighetsåldern. Unga vuxna kan som eftervård få till exempel stödboende och ekonomiskt stöd, bland annat pengar som kan användas för hobbyer och andra personliga behov. Enbart år 2019 fakturerade kommunerna staten för 4,4 miljoner euro i kostnader för eftervård enligt integrationslagen. Dessutom uppgick stödboendeenheternas andel till cirka 4,3 miljoner euro.

Betänkande FvUB 11/2020 rd
Reservation

Höjningen av den övre åldersgränsen för eftervård förlänger möjligheten till eftervård för myndiga unga personer med fyra år. Sannfinländarnas riksdagsgrupp anser att en sådan betydande utvidgning av förmåner gör Finland till ett ännu mer attraktivt land att söka internationellt skydd i. Höjningen av åldersgränsen kan också för sin del antas öka asylhoppingen till Finland. Kostnadseffekterna av lagändringen kommer då inte att begränsa sig enbart till de i propositionen avsedda omedelbara kostnaderna för höjningen av den övre åldersgränsen för eftervård. Följden blir att de offentliga finanserna belastas också på lång sikt, till exempel genom ökade utgifter för bostadsbidrag och utkomststöd under hela livstiden för de personer som beviljats uppehållstillstånd. Sannfinländarnas utskottsgrupp vill i detta sammanhang också fästa uppmärksamhet vid att upp till 70 procent av de asylsökande som uppgett sig vara minderåriga enligt uppgifter i offentligheten ger felaktiga uppgifter om sin ålder. Höjningen av den övre åldersgränsen för eftervård ger ytterligare incitament att förvanska personuppgifter och missbruka systemet.

Situationen inom barnskyddet har redan länge varit bekymmersamt, och coronaviruspandemin ökar ytterligare behovet av barnskyddstjänster. Sannfinländarna anser att regeringen i stället för att öka förmånerna och stödet till utläningar bör använda de begränsade resurserna till att förbättra välmåendet hos finländska barn och ungdomar.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslaget.

Helsingfors 12.6.2020

Riikka Purra saf
Jussi Halla-aho saf
Mauri Peltokangas saf
Mari Rantanen saf